

2009 VIRGE JÕEKALDA

Tuiked III, kuivnõel / Throbs III, drypoint
67 x 100, 2005

VÄRV KUI KUNST

Minu aed I, kuivnõel / My Garden I, drypoint
100 x 70, 2001

Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31								
						1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28								

Minu aed IV, kuivnõel / My Garden IV, drypoint
100 x 70, 2002

VÄRV KUI KUNST

[illegible]

VÄRV KUI KUNST

[illegible]

Vili, kuivnõel / Grain, drypoint
102 x 60, 1992

VII VIII	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31									
						1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31						

Uni, kuivnõel / Sleep, drypoint
72 x 59,5, 1990

Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30											
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31								

Virge Jõekalda esineb näitustel alates 1983. aastast, esimene isiknäitus oli 1990. Viimaseid on ta teinud kokku 35. Tänaसेks on Virge osa võtnud rohkem kui 90 rahvusvahelisest graafikanäitusest ja 70 grupinäitusest kokku 40 riigis. Tema töid on tunnustatud preemiatega nii rahvusvahelistel väljapanekutel kui Eestis. Kunstnik töötab suure väljendusliikkusega, emotsionaalselt antud kujund ta pildidel on jõuline; pooleldi läbipaistvad varjundirikkad taustad lasevad tajuda paberit riivand plaadi karedust.

Virge loomingus kulgeb ajaarvestus puhanguliselt, väljendades tundliku inimese ettekavandamata emotsioone, mis vahelduvad tagasitõmbunu taltunud vaikimisega. Underlikke palanguid kutsuvad esile nii isiklikud, kui ka laiemad, ühiskondliku tähendusega äratundmised.

Umbes 1988. kuni 1992. aastani valminud graafilistel lehtedel on palju õnnelikke elamus, noor kunstnik avastab neis samm-sammult inimese keha kui maastikku. Järgjärele läheb käsitlus abstraktsemaks, kuid nende pehmete vormide antropomorfus on väga ilmne. Tööde allkirjad, nagu „Pühitseja“, hoiatavad vaatajat lähenemast töödele ja nende mõttele ilma respektita. Keha on ilus, graatsiline, õnnestav kingitus, mille sügavuses on kusagil Jumalik hingus. Seda hoomates ja armastades kõnnib kunstnik läbi aja. Kunstnik on kasutanud graafikaplaadidena nii tsinki, alumiiniumi kui vaske ning on õppinud tundma materjalide erinevaid nüansse. Kuivnõelajoon on talle sobivaimaks väljendusvahendiks, võimaldades nii teravust kui pehmust, selle sügav joon ja kõrge hari jätavad paberisse helkiva, mustast valgeni varieeruva kumava jälje.

1995.–1996. aasta paiku valminud tööde sõnumit võiks kõrvaltvaataja tajuda ka sotsiaalsena. Keerulised ajad, mis avaldusid vastuolulistes inimsuhetes, ei saanud Virget puudutamata jätta. Väärtused olid äkki muutunud, kohanemishirm võis üle minna paanikaks. Selles ootamatult podisema lõõnud sulatuspajas võisid hajuda nõrgemate loojate taotlused. Pildid nagu „Kaos“ ja „Meeletu“ väljendasid tabavalt niisuguse mentaalse olemusvõitluse erinevaid avaldusi. Enesele teadvustamata või ka levinud sotsiaalsest väljendusest hoidudes jäi Virge looming kandma meelelisi varjundeid.

1998.–1999. aasta töödes leitakse teatud isiklik lahendus sellele kaosele; tagasitõmbumise hoiak avaldub minimalistlikest kuni jõuliselt ekspressiivsete kujunditeni. Virge töödes aimatavad kehamaastikud abstrahceeruvad põldudeks, mis laiuvad kuni silmapiirini ja mille kohal pilvedeta taevast vaikselt ning rahulikult hingab. Tööd on niivõrd vahetud, et seeriast „Künd“ vaadates arvate tundvat mulla rammusat lõhna. Tundub, et looduselamustele meie isiklike mälestuste varasalves pole miski lähedasem, kui need justkui metsaviiruga piiritletud visioonid: mustvalged, väheste ootri-ga täiendatud; lopsakad, kuid samas hämmastavalt lihtsad ning puhtad. Teine osa sajandilõpu pildidest, kus maastikuelamus nii selgelt ei väljendu, sisaldab ikka veel abstrakteis vormides lahendusi; keerukad, üksteisest läbipõimuvad vormid väljendavad meeleolude ja tunnete dünaamikat. Näiteks mitmest tööst koosnev seeria „Karje“, trükitud pehmelt ofsettplaadilt, kasvab järkjärgult suuremaks ja ruumilise-maks, jõuab haripunkti ja hakkab siis kahanema, kuni vaibub viimases töös kähedaks sosinaks. Lõpukujund kirjeldab hästi ägedalt pulbitsevate emotsioonide kokkuväri-semist. Nimetatud seeriast tömmistel on jäädvustatud variatsioone loominguliselt arenevast protsessist, trükituna graafikaplaadi töötlemise erinevaid etappidel.

2003.–2007. aastad. Peale Hispaania-reisi ja peapreemia saamist Caixanova rahvusvahelisel graafikabiennaalil hämmastas Virge näitusega meeletoist punastest, hingevalu väljendavaist töödest, millele andis pealkirja „Lumm“. Samas jätkas kunstnik igatse-vate looduslike vormide kujutamist aedade seeriatega: kasvava taime, rohulehe, õienupu tungimist läbi maakamara õhu kätte, kus ta ümber on algul lihtsalt tühius, mis suurel sügavtrükkilehel lõputuna mõjub. Süvenemine loomulikesse protsessidesse annab kunstnikule hingejõudu vabanemaks välismaailmast saadud nurgelistest kogemustest. Seeriat „Metsik aed“, „Minu aed“, „Salaad“ ja „Tuiked“ kompab Virge graafikaprotsessi võimaluste piire, trükkides ühelt plaadilt erinevaid tömmiseid; rõhutades või varjates kord ühte, kord teist detaili. „Salaad“ valge värviga trükitud tömmised saavad nähtavaiks alles lähedasel vaatlusel, neist möödudes võib tajuda, et heledale lehele on trükitud valged kujundid, peaaegu kehatud nagu põhjamaised tunded. Valge on vaikus, aga punane võiks olla ka armastus, ja selle poole püüdes ajab „Paradiisiaedade“ õienupp end samm-sammult jalule. Taimed on nagu inimesed: alguses oled sa nõrk, lõpuks oled sa jõuetu, aga mis paneb sind vahepeal nõnda oma jõuvarusid pillama?

Vappu Thurlow

Piduline, kuivnõel / Partier, drypoint
71,5 x 100, 1990

Virge Jõekalda’s first exhibition took place in 1990. By 2008, she has made thirty-five. Virge has participated in 90 international print exhibitions and 70 group exhibitions in 40 countries. Her favourite technique is drypoint and she renders skilfully vigorous images, often abstract, against half-transparent backgrounds.

Virge’s works are series of vigorous outbursts expressed in prints. One understands the level of involvement according to the input of emotional energy. Periods of intense work seem to alternate in her life with less active, almost silent periods. The outbursts are inspired by reactions to events in her personal, or social life.

The works that are dated between 1988 and 1992 are the expression of a happy young person, discovering the world through a bodily experience. The abstract images have an anthropomorphic look. Man’s body is a graceful gift of God, the artist loves and respects it. Virge has made her engravings on zinc, aluminium and copper plates, and stayed with drypoint technique, because she liked its mild look, the engraved line’s high crest in the metal, that leaves a specific, black, translucent line on the paper.

In 1995–1996 Virge started to reflect on social issues. The historical situation was complicated in Estonia at the time, there was a lot of disappointment and fear. Those people, who were not strong enough easily got hurt. Virge’s works such as “Chaos” and “Ecstatic” (“Frenzy”) showed a struggle for existence.

In 1998–1999 a kind of personal solution came from this conflicting experience. After a short withdrawal Virge started engraving spacious landscapes. Their milieu is quite familiar to Estonians: there is a plain with fields, a lot of sky and strip of forest far away on the horizon. These are black and white, slightly tinted with ochre. The impression is so strong in pictures like “Ploughing”, that when looking at them one might think of the familiar smell of earth freshly turned up by the plough. What makes these landscapes so much our own is a familiarity achieved through the sincerity and immediacy of the artist’s approach.

At the same time, Virge continued with her social comments in abstract forms: complicated yet nature-like, dynamic yet frozen in a disfigured way. In the black and white series “Scream” (printed from an offset plate) a strange image grows, reaches its climax, and then collapses, like emotions, in a husky whisper.

2003–2007 After returning from Spain, Virge shocked everybody with the painfully red series “Spell” (“Charm”). After that, she made a number of garden series, withdrawing from society again. She was watching, and showing, a small plant pushing through the soil. The series “Wild Garden”, “My Garden” and “Secret Garden” are, aside from their visual impact, also interesting technical experiments, where the artist tries to show how many different impressions can be made from a single plate. “Secret Garden” is printed with white paint on a white sheet of paper; at the beginning one cannot make out the picture at all. Then, on a closer view, almost insubstantial images are discovered that remind a Northerner of a fresh white winter morning. The “Paradise Garden” series, on the other hand, is based on the image of a red bud pushing towards the light in the middle of an immense space.

Vappu Thurlow

Sadolin
VÄRV KUI KUNST